

Ringmærkning

De ringmærkede fugle vænner sig hurtigt til deres "armbånd", og forskerne kan nogle gange aflæse ringen på afstand med benyttelse af kikkert eller fotografiapparat. Her en karmindompap fotograferet ved Blåvand. Foto: Martin B. Kviesgaard.

I over 100 år er metoden blevet anvendt til at gøre mennesker klogere på fuglenes fascinerende liv. Vi får ny viden om trækfuglenes bevægelser, adfærdsbiologi, levetid og dødsårsager.

Tekst: Iben Hove Sørensen, Danmarks Jægerforbund, & Jesper Johannes Madsen, Ringmærkningscentralen, Statens Naturhistoriske Museum

NATUR/VILDTFORVALTNING: I over hundrede år har ringmærkningen været et anerkendt og fascinerende værktøj til studier af fugle. De historier, som de små metalringe afslører, udfordrer ofte vores fatteevne, og vi har gennem ringmærkning opnået indsigt i fuglenes overordnede træk mønstre – og afsløret imponerende rekorder, hvad angår alder, afstand og flyvehastighed. At det i dag er almen viden, at storken og landsvalen trækker tusind-

vis af kilometer til Sydafrika for at overvintre, skyldes ringmærkningen. Langt størstedelen mærkes kun med en let metalring fra den ansvarlige ringmærkningscentral. Ved fund eller genfangst af en ringmærket fugl kan man via aflæsning og indrapportering af metalringens inskription finde ud af, hvor og hvornår fuglen blev ringmærket, samt om den er blevet registreret andre steder.

Andre typer

I nogle tilfælde anvendes andre typer mærkning på de vilde fugle som supplement til metalringen. Det mest anvendte er farveringe af plastik på benene sammen med en metalring. Farveringene kan aflæses på afstand med kikkert uden at genfange fuglen. På store fugle som svaner eller gæs har halsringe af plastik desuden stor værdi, da de kan aflæses på stor afstand, mens fuglene raster eller søger føde.

Hvordan reagerer fuglene?

Fuglene skal håndteres hurtigt og nænsomt, idet deres ve og vel altid prioriteres højere end alt andet. Det er ringmærkerens ansvar, at fangst og håndtering forstyrrer fuglene mindst muligt.

Det er også indlysende, at en metode som ringmærkning kun er anvendelig til studier af vilde fugle, hvis de ringmærkede fugle opfører sig naturligt. Derfor er det f.eks. væsentligt for ringmærkerne at sikre, at fugle ringmærket i yngletiden hurtigt vender tilbage til æggene eller ungerne, og at trækfugle ringmærket under trækket ufortrødent fortsætter rejsen. Heldigvis viser talrige studier, at ringmærkede fugle vænner sig lynhurtigt til at få "armbånd" på.

Finder du en ringmærket fugl

Hver eneste ringmærkede fugl er potentielt af stor værdi for såvel den nationale og internationale artsforvaltning som for diverse forskningsprojekter, og ringmærkningens værdi øges markant med hvert genfund. Derfor er det af stor betydning at få registreret eventuelle ringe eller andre mærker på nedlagte eller dødfundne fugle – og naturligvis også hvis det lykkes at aflæse en ring på en levende fugl.

Hvis du har fundet en ringmærket fugl eller aflæst en ring, så bedes du indsende oplysningerne til Ringmærkningscentralen på Statens Naturhistoriske Museum. Det kan

Alle, der ønsker at blive en del af korpset af ringmærkere, skal gennemgå en uddannelse og kan til slut erhverve en licens. Foto: Jesper Madsen.

f.eks. gøres via hjemmesiden www.fuglering.dk.

Ny viden opnået

Der dukker stadig overraskende ny viden op blandt de mange aflæsninger, der hvert år indsendes til Ringmærk-

ningscentralen. I de kommende numre af Jæger vil vi præsentere en række spændende historier, som alle er baseret på fugle ringmærket eller genfundet i Danmark. ih@jaegerne.dk og jjmadsen@snm.ku.dk

Afhængigt af den enkelte fuglearts størrelse, er der et væld af forskellige ringe at vælge imellem. På større fugle benyttes der også sommetider halsringe. Foto: Geert Brodvard.

Ringmærkningslicens

Statens Naturhistoriske Museum har en stab på omkring 180 aktive frivillige ringmærkere i Danmark og på Færøerne. Aktive ringmærkere skal have en gyldig personlig ringmærkningslicens gældende for et år ad gangen. Færdigheder i at ringmærke fugle kan kun opnås ved praktisk uddannelse under kyndig vejledning og opsyn af erfarne ringmærkere med gyldig licens.

Strategi og retningslinjer for Ringmærkningscentralen:

<http://rc.ku.dk/retningslinjer/>